

Em'éktáblák, térplasztikák

Szobrászszakos tanulók a szebb városképért

Az utóbbi évek jellegzetessége, hogy a középiskolák is mindinkább ablakot nyitnak a városra. Keresik, kutatják azokat a lehetőségeket, módszereket, melyekkel ott hagyhatják kezük nyomát utcák, terek, parkok arcát. Egyre jobban felismert igazság, hogy az iskolák a saját profiljuknak megfelelően, egyedi tevékenységüket továbbfejlesztve tudnak kapcsolódni leghasznosabban a várospolitikai elképzelésekhez. Ebben a munkában példaadóak a Tömörkény István Gimnázium és Szakközépiskola díszítőszobrász szakos hallgatói. Évek óta tantervébe épített alkotások sorát készítették el, s városzerter emléktáblák, tér- és kertplasztikák és síremlékek hosszú sora jelzi felkészültségüket, tehetségüket, város szeretetüket.

Néhány alkotás, emlékeztetőül, a hosszú sorból: a harmad-negyedéves díszítőszobrász szakosok faragták például Tari János, Sípos Géza, Erdélyi Mihály és Kovács Márj síremlékét. Ők készítették a Dóm teret övező harminckilenc városcímet, a Komócsin Zoltán-, a Róza Ferenc-, a Bereck Péter-emléktáblát. A Zöld Sándor utcai rendelőintézet műköfelnait, kert- és tér-

Ács S. Sándor felvétele

Motívumok formálódnak a tanulók vésője nyomán

plasztikákat elhelyezték az I-es kórház udvarán, a szegedi kempingben, a fertőzőosztályon, a magas- és mélyépítő vállalat udvarán, a Lechner téren, a Korondi utcai rendelőintézet előtt, az IKV központjának udvarán, a Móra parkban. Ők készítették a Bartók Béla Művelődési Központ felújításakor a mintegy 120 gipsz dombozművet és a megyei bíróság parkánydíszait.

Mint dr. Diós József, az

iskola igazgatója elmondta, az első-másodéves szobrászszakos hallgatók gipszmunkákat készítenek, a harmad- és negyedévesek követ dolgoznak. A betűvésés, a különféle motívumok megismerése és térplasztikák készítése tanmenetbe illesztett tantervi anyag. Így a tanulók munkája nem öncélú, hanem nagyon is hasznos tevékenység, nevelő ereje sem hagyható figyelmen kívül. Fritz Mihály, Kalmár Márton és Magos Gyula művésztanároktól tudtam meg, hogy az ilyenfajta munka jelentős doppingoló erő a gyerekek között. Az ilyen, városba kikerülő munka megtiszteltetés a tanulóknak, s egyúttal városzerterre is nevel. A kéresek, megbízások sora folytatódik, mind több ilyen irányú igény érkezik az iskolához. A munkákért legtöbb esetben anyagot, szerszámot, az oktatómunkát segítő eszközöket kapnak.

Az itt végzett fiatalok egy része szegedi vállalatoknál helyezkedik el, felkészültségét a városkép formálásában kamatoztatva. Más részüket továbbtanul. Jelenleg is közel negyvenen járnak a Képző- és az Iparművészeti Főiskola különböző szakjaira, sokan éppen szobrász- vagy szobrász-restaurátor szakra. Ez is bizonyítja az iskolában folyó elméleti és eredményes munkát.

Fél éve pályázatot írtak ki a Tömörkényben a balatonszárszói megyei üttörőbázisok üttörőbázisok tervezésére. A tervek beadási határideje lassan közeledik, s a nvertes pályamű a tavaszra el is készül. Az udvaron felállításra vár a Huszka Jenő-emléktábla, s a tervek között szerepel a megye öt városa címerének kiforgatása is...

T. L.

Mélyhűtve tárolják

Kukorica csemegének beföldre, külföldre

A mezőgazdászok újra fantáziát látnak a csemegekukoricában. Sokáig azért idegenkedtek tőle, mert fogyasztásának „évadja” csak néhány hétig tartott. Szaporító anyag eléggé drága, nagyüzemi gondozása viszont csupán akkor kifizetődő, ha a termőterület meghaladja a 3000 hektárt. Ennyire pedig nem találtak megrendelőt.

Most azonban megváltozott a helyzet és ez meghozta a nagyüzemi gazdák kedvét a termesztésre. A hűtőiparban feldolgozott csemegekukorica fokozatosan keresett exportcikké vált. Az ipar jelenleg 400 tonnát tud mélyhűteni, s ennek kétharmadát exportálják. Ezértül azonban — amikor már a zalaegerszegi hűtőház is teljes kapacitással dolgozik — további 800

Csarnokosok

A tejasszonyok — vagyis a csarnokosok — valamiért mindig idegeskednek. Félnék a gazdától, mert nem mindenki becsületes, s félnék az ellenőrzéstől, mert néha van is miért. Olyanok ők, akik naponta több száz emberrel találkoznak, tejet vesznek, telet adnak, s állandóan féllelésnyire állnak a bajtól.

A szintig töltött tartályra mutat Pipicz Mihályné.

— Most igazából tejbefűrésztetném magukat.

— Készönjük, de nagyvhideg van — mondja a sofőr.

A mórakalmi Vörös Október Tsz tejcsarnokában tele minden edény, a kicsi meg a nagy is. A tartály csordulásig, a kannák katonásan állnak.

— Most mi lesz? Magukra marad ez a sok tej?

— Telefonáljatunk összevissza. Azt ígérték, jön a kocsi.

— Volt már ilyen más-

kor is?

— Most fordul elő először, hogy két napig nem vitték el.

— Mit mondanak, miért?

— Elpusztult a kocsi.

— Mi a baja a kocsinak?

— Lerobbant.

— És most mi lesz?

— Várunk.

— Azt mondják, a tegnap sem vitték el?

— Akkor is elpusztult a kocsi.

— Hogy?

— Hosszú história.

— Nincs tartalékocsi?

— Volna, ha tényleg volna.

— A magáé miért áll?

— Belefégyott a víz.

Az útmenti nagyudvaros tanyában szégyellősen lapul a csarnokos, a járatos és a sofőr, mintha közös bűnük lenne.

— Kűldek vissza tejet?

A csarnokosasszony mondja:

— Még nem, de az lett volna a haddelhadd. El van már kényeztetve a népi, nagy patáliát csapnának.

A teljes Szélpálék tanyájában négyen mozdulnak minden autómorgásra. Ötvegy Szélpál Istvánné, a leánya.

Szögi Lajosné, Gárdián Ferenc fogatos és Rakó Ferenc sofőr. Három órája várják megmentőjüket, a másik tartálykocsit. Amikor már nem győzik cénával, cselekszenek:

— Rakjuk le a kocsit, Feri.

hajtás haza a lovakat, majd visszajössz délután a kannákért. Hátha addigra elviszik.

Ameddig a tejasszonnyal lekerülnek a gumikocsiról, a két szakmabéli — a zsigulis és az IFA-s sofőr beszélget.

— Kolléga, miért nem eresztette le a vizet?

— Nem volt csavarhúzó.

Az idősebb szörnyűlködik:

— Ember, szerszám nélkül egy lépést sem indulhat.

— Ellopták. Biztos maga is tudja, a műhelyben mennyire lopnak.

A zánkászéki csarnokban kilenc óra tájban ment minden, mint a karikacsapás. Gumicsővön szivattyúzták a tejet a tartálykocsiba. Sebők István és Sebők Mária a rögtönzött tejszűrőn, a fehér ruhán át öntötték az utolsó eresztést.

Papp Imre és Makara József az üres kannába engedte a meleg vizet. Kint is, bent is majdnem egyformán a hideg. Nem csoda, két-három órán át kocsikáztak a kannák az autópályán, mire a csarnokba érték. Az egyik jártost kérdem:

— Mikor kelt ma?

— Fél ötör, aztán alaggyúttam a géphez. — Látja csodálkozásom, ezért tovább mondja. — Hiába próbáltam elindítani forró vízzel, nem akaródzott meleged-

ni. Akkor vettem elő a gázporköltőt, attól aztán beröf-fent. Öreg ez már, sok tűz kell neki.

Mire végére érünk a dis-

kurálásnak, a kannákat is el-

mosták. Kevés híján ezer li-

tert gyűjtöttek a januári hi-

deg hajnalon.

Kotogán Gézané éppen a napi kimutatást összegzi az olaikályha melegénél. Ma 3378 liter ment el, minden-

nap hordják, nincs szünet va-

sárnap sem.

— Mikorra végeznek?

— Minden rendben megy, délre kész vagyunk. Most jó,

mert jönnek érte időben, de

néha kettőig is itt ülünk.

— Mikor könnyebb itt, té-

len vagy nyáron?

— Majdnem egyforma.

Nyáron könnyebben dolgo-

zunk, de félünk a savanyo-

dástól. Most meg nagyon hi-

deg van, sokszor úgy ideges-

kedem a gyerekekért, nehogy

valami bajuk legyen ebben

az istenverte időben. Mert

ők jönnek, ha esik, ha fűi.

A csarnokosok mindig ide-

geskednek valamiért.

Majoros Tibor

Új útikönyvek

Erdély, Amszterdam, Bécs

A mindig nagy érdeklődéssel fogadott útikönyvek sorában három kiadvánnyal jelentkezett a Panoráma kiadó. Kettő ezek közül már régebben megjelent könyvek új kiadása: második, javított, bővített kiadásban jelent meg az Utazások Erdélyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

könyvek sorában —, dr. Má-

tyás Vilmos írása. Ugyan-

déssel fogadott útikönyvek

korában három kiadvánnyal

jelentkezett a Panoráma

kiadó. Kettő ezek közül már

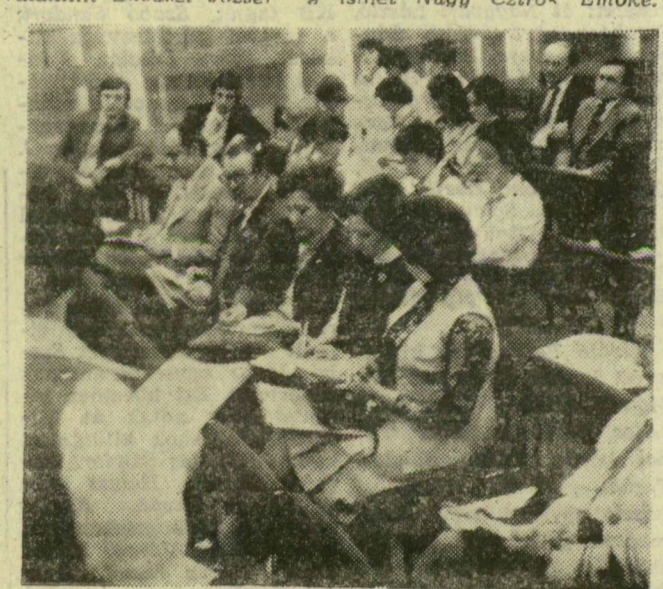
régebben megjelent köny-

vek új kiadása: második,

javított, bővített kiadásban

jelent meg az Utazások Er-

délyben — a „mini” úti-

Részvevők a konferencián

„Bármikor következhet a tűz”

Martin Luther King születésének 50. évfordulójára

Január 15-én lenne ötvenéves — Martin Luther King. Több mint tíz esztendővel ezelőtt, a memphis Lorraine Hotel teraszán dőrdült el a lövés, amely kioltotta az amerikai nger polgárjogi mozgalom Nobel-békedíjjal kitüntetett vezetőjének életét.

A lelkescsaládból származó és Bostonban filozófiai doktorátust szerzett King lelkész — majd politikus — pályáját az Alabama állambeli Montgomeryben kezdte, ahol ötvenezre jogosított nger élt. Lépések a szabadság felé című könyvében King lelkész leírta: miképpen harcoltak ki Montgomery nger lakosai — nem egy fehér támogatásával — bizonyos jogokat. 1955-ben írott könyvét a következő szavakkal fejezte be: „Szinte mindennap figyelmeztet valaki, hogy hallotta, el akarnak tenni láb alól. Minden este bizonytalanul térek nyugovóra, megérem-e a holnapot?”

1964. december 10-én Oslo-ban átadták a Nobel-békedíjat Martin Luther Kingnek, aki a díj összegét, ötvenezer dollárt, a polgárjogi mozgalom, „22 millió amerikai nger nagy harcának” céljaira bocsátotta. Sokan mondták róla, hogy ő Amerika Gandhija. King így válaszolt erre: „Bár nagyon tiszteltem Gandhit, nem veszem át változtatás nélkül a nézeteit és módszereit, hanem az amerikai valóságra alkalmazom azokat.” S valóban, King szűkeségnek tartotta, hogy az 1963-as „forró nyár” által felhevített „neger tömegindulatok” lecsillapodjanak, mert a jelenlegi körülmények között ez öngyilkos harcra vezet. Ugyanakkor úgy vélte, hogy „az amerikai négerkérdés sokkal bonyolultabb, semhogy liberális reformok megoldhatnák. Ez a probléma összefügg az egész amerikai társadalom struktúrájával.”

Mint ahogy Martin Luther King meggyilkolása is csak egy volt a terrorcselekmények között, amelyekhez előbb John, majd később Robert Kennedy meggyilkolása is szervesen hozzátartozik.

A törvényes jogokat, amelyekért a polgárjogi mozgalom a hatvanas években az utcára vonult, ma már mind lefektették: az ország megelődült lelkiismeretétől a felvonulások, az ültöztrájkok és a tiltakozó megmozdulások kicsikarták a törvényeket. Ma feketék és fehérek együtt ülnek az iskolapadban. Az 1965. évi választási törvény, amely a polgárjogi törvények közül talán a legmesszebbható, megváltoztatta a politikai életet, legalábbis Délen. Ahol 10 évvel ezelőtt csak 250 választott nger tisztviselő volt, ott ma 2200-an töltöttek be kisebb-nagyobb posztokat. Ma 164 fekete polgármester tevékenykedik, közülük 40 olyan városban, amelynek a lakossága túlnyomórészt fehér. De ezeknek, a 25 millióhoz viszonyítva mégis keveseknek, a sikere nem sokat nyújt a szegények tömegének. Ahogyan Langston Hughes, a költő, Ralph Bunche vonatkozásában hangsúlyozottan szelgben megírta: „Az étel, amit ők esznek, engem nem laktat.” A szinesbőrűek 14 százaléka ma munkanélküli, a fiatalok körében ez a szám 40-50 százalék. „Valós számokban” a fekete lakosság egynevede munkanélküli. Ez annyit jelent, hogy a feketék és a fehérek közötti szakadék az elmúlt években nemhogy nem szűkült, de még szélesebb lett is. A fehér munkanélküliek számaránya 6-7 százalék, tehát fele a munkanélküli feketék arányának.

A hatvanas években bezárták a feketék előtt a bisztrók, a vendéglők, az iskolák és az egyetemek kapuit, kitiltották őket az autóbuszok első üléseiről. Ezek voltak azok az elvett jogok, amelyekért a polgárjogi harcok csatasorba álltak.

Martin Luther King kioltott élete tehát ma is figyelmeztető. „Társadalmi dinamiton ülünk” — mondotta Jordan, King céljainak egyik örököse. „Ha a józan vezetők semmit sem tudnak elérni